

نهضت آزادی ایران

۱۳۴۰

راهکار پیشگیری از وقوع جنگ در خاورمیانه بیانیه نهضت آزادی ایران در آستانه عید سعید فطر

بسمه تعالی

وَأَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا ... (آل عمران، ۱۰۳)

تبریک عید سعید فطر به عنوان یک سنت نبوی که نشانه تألیف قلوب و تعمیق مودت مؤمنان در پایان ضیافت الهی است، اگر شرایطی بر کشورها و مسلمانان منطقه حاکم نبود که این شادباش را، خالی از معنای حقیقی و مفهوم انسانی آن کند، شیرینی دوچندانی می‌داشت.

مسلمانان امسال در حالی به پیشواز عید فطر می‌روند که شاید بیش از هر زمان دیگر دچار تفرقه شده و در عمل کردن به آیه شریفه «همگی به رشته خدا چنگ زنید و پراکنده مشوید...» غفلت ورزیده‌اند. این روزها خاورمیانه به عنوان خاستگاه اسلام، درگیر تنش‌های کم‌سابقه و مستعد جنگی خانمان‌برانداز شده است که می‌تواند زندگی و امنیت بسیاری از کشورها و مردمان مسلمان منطقه را تحت تأثیر قرار دهد. این تنش در ظاهر دو سو دارد: در یک طرف آمریکا و اسرائیل و برخی کشورهای عرب منطقه و در سوی دیگر، ایران و هم‌پیمانان آن قرار دارند. این مساله البته جدا از جنگ‌های داخلی ویرانگری است که سال‌ها در سوریه و یمن و لیبی در جریان بوده و خسارت‌های جبران‌ناپذیر انسانی و مالی در پی داشته است.

این تنش‌ها بر گرد دو محور بنیادین شکل گرفته است: محور نخست: خروج یکجانبه آمریکا از برجام که بر پایه قطع‌نامه ۲۲۳۱ شورای امنیت سازمان ملل متحد، به مثابه یک توافق‌نامه بین‌المللی و به عنوان الگویی صلح‌آمیز و اخلاقی در راستای حل تخصصات ساختاری در حوزه روابط بین‌المللی، مورد تأیید قرار گرفت، اما ترامپ به طور یک‌جانبه و منصرف از اصول و ارزش‌های دموکراتیک، از این تعهد بین‌المللی خارج شد و تحریم‌های بی‌سابقه و ناموجهی را بر ضد جمهوری اسلامی ایران اعمال کرد.

محور دوم تنش‌های اخیر خاورمیانه، سیاست‌گذاری‌ها و اقداماتی را شامل می‌شود که آمریکا و متحدانش، با عنوان «فعالیت‌های منطقه‌ای ایران» از آن تعبیر می‌کنند. سیاست‌های کلان منطقه‌ای ایران، همواره مورد نقد جدی کنش‌گران سیاسی و احزاب دمکراسی‌خواه و علاقمند به منافع ملی ایران قرار داشته است، اما در حالی که نیروی نظامی آمریکا هزاران کیلومتر دورتر از مرزهایش و گرداگرد مرزهای سرزمینی ما حضور دارد و در شرایطی که دولت اسرائیل، واقعیتی به نام «فلسطین» را نادیده گرفته، روزانه به حقوق انسانی مردم فلسطین تجاوز می‌کند و تداوم طولانی‌ترین و فاجعه‌آمیزترین مصداق نسل‌کشی، جنایت علیه بشریت و تروریسم دولتی را در طول بیش از شش دهه رقم می‌زند و هم‌زمان، دولت‌های عربستان و امارات متحده عربی جنگ بی‌رحمانه‌ای را علیه مردم یمن ادامه می‌دهند، سیاست‌ها و اقدامات ایران در حوزه خاورمیانه، ماهیت واکنشی یافته و زمینه افزایش بی‌ثباتی منطقه را دامن می‌زند.

از زمان روی کار آمدن دولت جدید آمریکا و در سایه دوستی کم‌نظیر میان رییس‌جمهور آن کشور با نخست‌وزیر اسرائیل به گونه‌ای که دکترین سیاست خارجی آمریکا را در راستای اولویت‌دهی به امنیت ملی و تمایلات سیاسی دولت اسرائیل بازخوانی می‌کنند و نیز به علت فقدان اراده یا عدم توانایی کشورهای مسلمان منطقه در حل و فصل مشکلات درونی آن‌ها، ترامپ توانسته است صدها میلیارد دلار سلاح به این کشورها بفروشد.

در همین فرصت به دست آمده، دولت آمریکا سفارت‌خانه‌اش را از تل‌آویو به بیت‌المقدس منتقل کرد و اشغال بلندی‌های جولان توسط اسرائیل را به رسمیت شناخت. رژیم اشغال‌گر اسرائیل نیز توسعه شهرک‌های یهودی‌نشین، زمینه‌های معوق ماندن روند مذاکرات صلح و جلوگیری از تحقق حقوق بنیادین ملت فلسطین را تشدید کرده است. این نمونه‌ها تنها گوشه‌ای از دستاوردهایی است که اختلاف میان کشورهای مسلمان عرب و غیر عرب منطقه، در طول این سال‌ها برای رژیم نژادپرست اسرائیل و نومحافظه‌کاران آمریکایی به همراه داشته است. در شرایطی که آتش اختلاف بین مسلمانان شعله‌ور است، ترامپ از فرصت اجرایی کردن طرح ویژه‌اش، موسوم به «معامله قرن» بهره‌مند خواهد بود.

پیش‌بینی می‌شود که ادامه وضعیت خطرناک کنونی، از چنان ظرفیتی برخوردار است که به جنگی فراگیر منجر شود تا در نتیجه به کارگیری انبوه سلاح‌هایی که در منطقه وجود دارد، سرزمین‌های اسلامی و چه بسا کل خاورمیانه، به زمین سوخته مبدل شوند! گرچه دولت‌های آمریکا و ایران به صراحت اعلام کرده‌اند که تمایلی به جنگ ندارند، اما یک اشتباه از سوی هر یک از طرفین، یا دسیسه‌ای از سوی دولت‌ها، گروه‌ها یا جریان‌هایی که جنگ به سود آنها تمام می‌شود، می‌تواند بشکافد و منطقه را منفجر کند.

جریان اقتصادی - نظامی نومحافظه‌کاران اطراف ترامپ، همان ساختاری است که در دوران جورج بوش پسر، مشوق و عامل حمله به افغانستان و عراق بود و اینک، هم‌سو با دولت راست‌گرای اسرائیل، به دنبال ایجاد درگیری و برادرکشی میان مسلمانان و شعله‌ور ساختن آتش جنگ فراگیر علیه ایران است. چه بسا

برخی دولت‌های عرب حوزه خلیج فارس تصور کنند که با تضعیف حاکمیت جمهوری اسلامی یا تجزیه کشور ایران، منافع آنها تأمین می‌شود، اما آن‌ها سخت در اشتباهند. هدف غایی اسرائیل، اجرایی شدن طرح موزاییکی کردن خاورمیانه و تجزیه کشورهای بزرگ و قدرتمند و استیلای کامل بر منطقه است.

نهضت آزادی ایران، در شرایط بحرانی کنونی باور دارد:

- همهٔ مسلمانان، اعم از شیعه و سنی، باید نسبت به وقوع جنگ، هشیار و مسئولیت‌پذیر باشند و فضیلت «صلح» و «وحدت» را در جایگاه یک ارزش بی‌بدیل انسانی و قرآنی و به عنوان یگانه عامل مهار اسرائیل، اشاعه دهند.

- حکومت‌های مسلمان منطقه، نباید راه گفتگو با یکدیگر را ببندند، بلکه باید با عمل به آموزه‌های صریح قرآنی که مبلغ فرهنگ تعاون و مداراست، از تنش بیشتر که منجر به نابودی حرث و نسل می‌شود، پرهیز کنند.

- تهدید به نابود کردن اسرائیل یا طرح دوستی پشت پرده با این کشور، هر دو به سود دولت تندروی اسرائیل و به زیان مسلمانان است. وحدت مسلمانان، یگانه الگوی راهبردی مقاومت در برابر اسرائیل قلمداد می‌شود.

نهضت آزادی ایران بر این باور است که برقراری صلح و آرامش پایدار در خاورمیانه، در پرتو تحقق شروط زیر میسر خواهد شد:

یکم؛ ضرورت دارد ملت‌ها و دولت‌های مسلمان به حبل‌المتین الهی چنگ زنند و با عمل به مضامین والای آیات کتاب، ضمن استقرار وحدت راهبردی و تحکیم «برادری» و ارتقای سطح ارتباطات سیاسی، فرهنگی و اقتصادی میان تمام فرقه‌ها و نحله‌های اسلامی، به حقوق بنیادین و معتقدات پیروان سایر ادیان ابراهیمی و باورهای دینی و مسلکی دیگر مردمان خاورمیانه احترام گذارند. به بیان دیگر، پذیرش ساختار دمکراتیک و فرهنگ تساهل و تسامح و همزیستی مسالمت‌آمیز، تنها راه دستیابی به صلح پایدار و تأمین هدف‌های بلند مدت در راستای توسعه و پیشرفت منطقه ارزیابی می‌شود.

دوم؛ تجربه تاریخی گواهی می‌دهد تا زمانی که حکومت‌ها بر پایه دموکراسی و حاکمیت قانون شکل نگیرند و رفتار نکنند، تکیه‌گاه آن‌ها تنها قدرت‌های مسلط جهان خواهند بود و طبیعی است که منافع قدرت‌های پشتیبان، بر منافع مردم اولویت خواهد یافت. تأمین آزادی و تحقق حقوق و حاکمیت ملت، زیرساخت اساسی و لازم برای تشکیل هر حکومت مستقلی است؛ زیرا پیامد تداوم حکمرانی حکومت‌های استبدادی، خواه مذهبی یا سکولار، چیزی جز رشد فزاینده تنش‌ها و رویارویی‌های عقیدتی و سیاسی ویران‌گر نخواهد بود. در این ارتباط، مصلحان و روشنفکران مسلمان و غیرمسلمان، وظیفه و نقشی خطیر بر عهده دارند.

نهضت آزادی ایران، راهکار برون‌رفت از شرایط کنونی را گفت و گو و تبادل نظر میان مسئولان دولت‌های ذیربط، به ویژه در منطقه خاورمیانه از یک سو و میان گروه‌ها، احزاب، نهادهای مدنی و جریان‌های سیاسی و مذهبی دمکراسی‌خواه و صلح‌طلب خاورمیانه و از سوی دیگر، آگاهی بخشی در عرصه افکار عمومی می‌داند و امیدوار است که در پرتو این گفت و گوها، تهدید شوم جنگ از منطقه رخت بربندد و روزی فرا برسد که تمامی مردمان خاورمیانه با کمال صلح و آرامش، در کنار یکدیگر زندگی کنند و ثروت‌های ملی و سرشارشان را در راه آبادانی، پیشرفت و توسعه ملت‌های فقیر و نیازمند هزینه کرده و از رقابت‌های تسلیحاتی و بهره‌گیری از راه‌حل‌های غیرسیاسی که تنها به سود قدرت‌های بزرگ تمام می‌شود، دست بردارند.

نهضت آزادی ایران

۱۲ خرداد ۱۳۹۸